

ІНСТИТУТ
ПРАВ
ЛЮДИНИ
HUMAN RIGHTS
INSTITUTE

ЗВІТ

**за результатами опитування щодо порушень
професійних прав юристів в умовах війни**

квітень 2025

Авторки:

Інна Ліньова,

директорка Інституту прав людини Асоціації
правників України

Катерина Пищик,

радниця із управління проєктами Асоціації
правників України

Дар'я Лупійчук

координаторка зі зв'язків з органами влади
Асоціації правників України

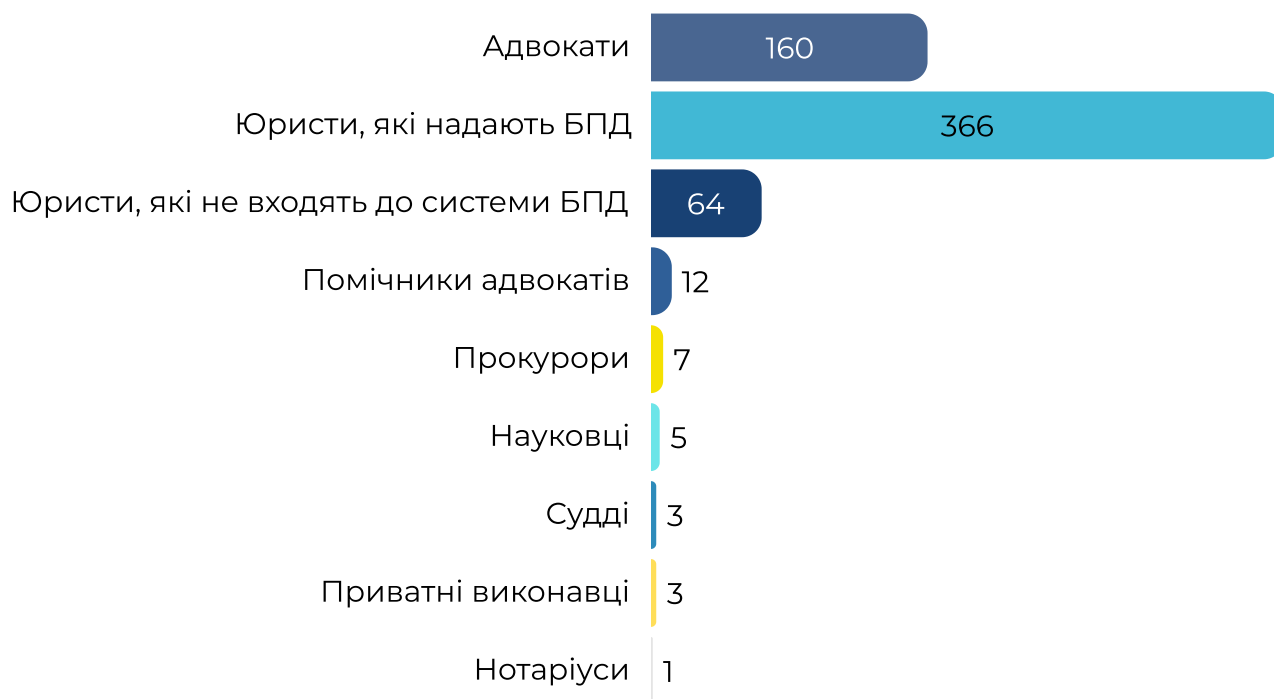

**ІНСТИТУТ
ПРАВ
ЛЮДИНИ**

HUMAN RIGHTS
INSTITUTE

У грудні 2024 року - січні 2025 року Асоціація правників України та її Інститут з прав людини провели опитування серед представників юридичних професій стосовно порушення їх прав та втручання у здійснення ними їхньої професійної діяльності в умовах війни. Дане опитування було спрямоване на виявлення як поодиноких випадків, так і системних проблем, що впливають на роботу юристів.

621 кількість респондентів

76

кримінальна спеціалізація

545

інші спеціалізації

ІНСТИТУТ
ПРАВ
ЛЮДИНИ

HUMAN RIGHTS
INSTITUTE

Розподіл респодентів за областями

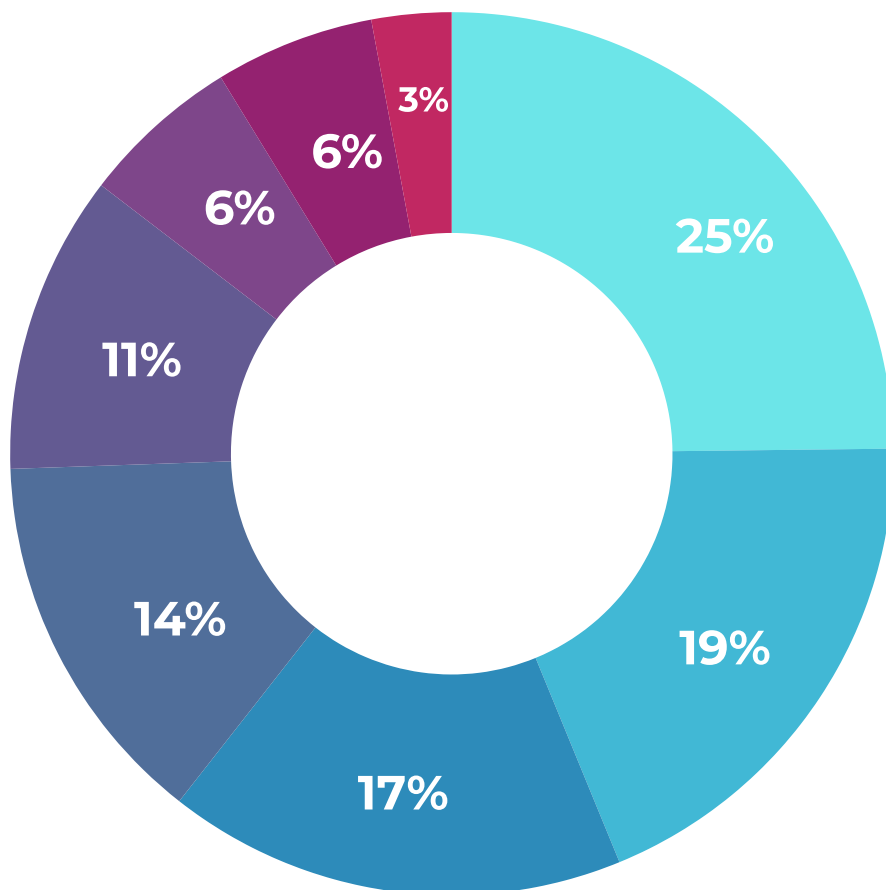
Звіт за результатами опитування щодо порушень
професійних прав юристів в умовах війни

Чи стикалися ви з перешкодами у здійсненні своєї професійної діяльності?

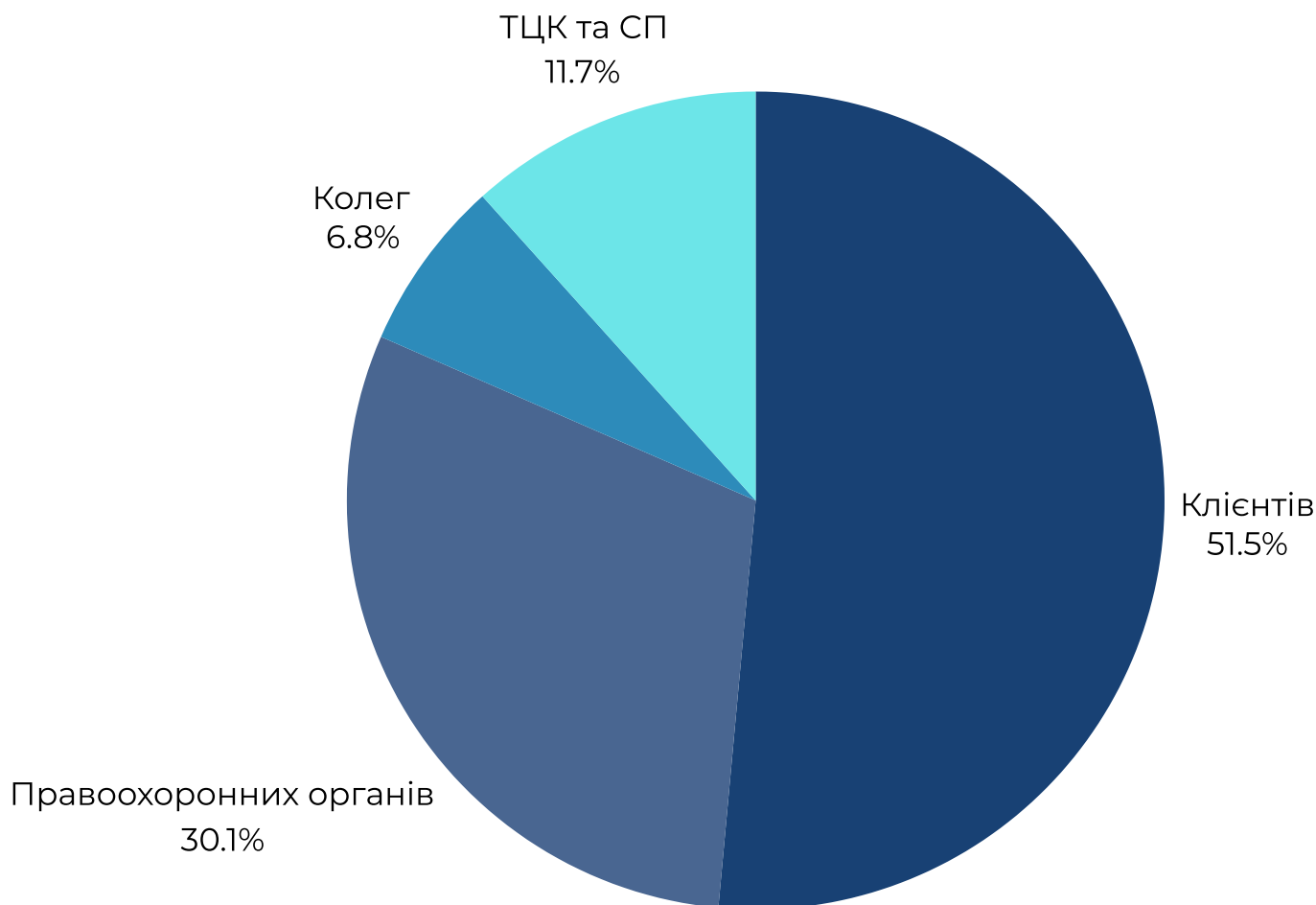
484 не стикались з порушеннями

137 стикались

- Неефективність та упередженість судових і правоохоронних органів
- Перешкоджання діяльності з боку ТЦК та СП
- Недопуск адвоката до клієнта або матеріалів справи
- Невиконання обов'язку надання відповіді на адвокатські запити
- Тиск, погрози, переслідування адвокатів
- Агресія клієнтів до адвокатів
- Законодавчі прогалини та невідповідність практики закону
- Обмеження ресурсів через війну (обстріли, світло, зв'язок)

МАЮТЬ МІСЦЕ ПОРУШЕННЯ З БОКУ:

*Окремі респонденти зазначають про поодинокі випадки тиску з боку родин військовослужбовців (емоційний тиск, негативні висловлювання, агресія через їхню особисту ситуацію), опонентів в судових справах (погрози фізичною розправою, безпідставні скарги, спроби дискредитації адвоката), журналістів, активістів, громадських діячів (публічний тиск, погрози розголошенням інформації, спроби вплинути на адвокатську діяльність через медійний тиск).

ЧИ БУЛИ ЗВЕРНЕННЯ ЩОДО ПОРУШЕНЬ?

Звернення за правовою допомогою

- Лише **25** респондентів (близько 18%) зверталися за правовою допомогою, тоді як інші не робили цього.
- Серед відповідей згадуються звернення до поліції, Міністерства оборони України (МОУ), Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та комітетів Верховної Ради.
- Окремі респонденти відзначили пасивність органів, які мали б реагувати.

Звернення до органів самоврядування юридичних професій

- Лише **26** респондентів (близько 18%) зверталися до відповідних органів самоврядування, тоді як інші цього не робили.
- Декілька респондентів зазначили, що зверталися до Національної асоціації адвокатів України (НААУ) або регіональних рад адвокатів зі скаргами.
- Окремі відгуки позитивні. Наприклад, згадуються ефективні заходи, вжиті після звернення.
- Водночас деякі респонденти підкреслювали пасивність відповідних органів.

Загальна картина: Реагування на порушення професійних прав юристів залишається вкрай низьким, а ефективність звернень – сумнівною для більшості опитаних.

КРОКИ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ, ЩО БУЛИ ВИСЛОВЛЕНІ РЕСПОНДЕНТАМИ

Захист представників юридичних професій

Це найпоширеніша тема серед відповідей. Респонденти наголошують на необхідності створення ефективних механізмів захисту представників юридичних професій від тиску та зокрема забезпечення недоторканності адвокатської діяльності.

Підвищення відповідальності за порушення

Друга за частотою пропозиція — посилення відповідальності за порушення прав представників юридичних професій. Декілька респондентів зазначають, що повинні бути реальні санкції за перешкоджання діяльності адвокатів або недопуск їх до справ.

Поліпшення законодавчого регулювання

Частина респондентів вважають, що слід удосконалити законодавчу базу та запровадити нові механізми захисту професійних прав представників юридичних професій.

Роль органів самоврядування

Згадується також роль НААУ та Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів (КДКП), які, на думку респондентів, мають активніше реагувати на порушення.

Інформування суспільства

Хоча ця тема згадується рідше, деякі респонденти вважають, що слід більше пояснювати суспільству роль представників юридичних професій, щоб запобігати негативному ставленню до них.

*відповіді респондентів були згруповані за напрямками

Аналіз пропозицій щодо покращення взаємодії представників юридичних професій з органами влади та суспільством

Співпраця з державними органами

Це найбільш згадувана тема серед респондентів. Пропозиції стосуються налагодження системної комунікації між представниками юридичних професій та владними структурами, створення консультативних рад при органах влади, а також активнішої взаємодії у сфері правозастосування.

Розширення адвокаційних ініціатив

Декілька респондентів наголошують на необхідності активного просування адвокаційних кампаній, які б захищали права юридичної спільноти та піднімали важливі професійні питання на публічний рівень.

Підвищення правової грамотності суспільства

Деякі респонденти акцентують на важливості просвітницької роботи серед громадян щодо правової системи, ролі представників юридичних професій у суспільстві.

Залучення правників до законотворчості

Відповіді, що безпосередньо стосуються участі представників юридичних професій у розробці законодавства та реформ, зустрічаються хоч і не дуже часто, але неодноразово згадується необхідність більшої участі професійної спільноти в цьому процесі.

Роль професійних асоціацій

Пропозиції щодо посилення ролі професійних об'єднань (зокрема, НААУ) у процесах комунікації між адвокатами та владою також згадуються, але не є домінуючими.

ВИСНОВКИ

1. Професійна діяльність представників юридичних професій в Україні зазнає тиску, що проявляється в обмеженні доступу до клієнтів, порушеннях з боку органів влади, та агресії з боку клієнтів.
2. Системна недовіра до механізмів захисту та низький відсоток звернень свідчать про кризу правової безпеки самих представників юридичних професій.
3. Недостатня ефективність органів професійного самоврядування та державних інституцій щодо реагування на скарги поглиблює ситуацію.
4. Існує запит на комплексні зміни: законодавчі, інституційні, просвітницькі та комунікаційні, спрямовані на захист представників юридичних професій.
5. Відсутність системної співпраці з владою вимагає створення нових платформ діалогу, включно з участю представників юридичних професій у розробці політик і законів.

Соціальні мережі

[LinkedIn](#)

[Facebook](#)

вул. Хрещатик, 6, 2 поверх
м. Київ, 01001
+380 (97) 840-39-36
info@uba.ua

**ІНСТИТУТ
ПРАВ
ЛЮДИНИ**

**HUMAN RIGHTS
INSTITUTE**

**вул. Хрещатик, 6, 2 поверх
м. Київ, 01001
+380 (97) 840-39-36
info@uba.ua**